

DROGY – PÁLČIVÝ PROBLÉM AJ SLOVENSKEJ PEDIATRIE

VENOVANÉ JUBILEU PROF. MUDR. KAROLA MATULAYA

Od pádu totalitného systému v r. 1989 sa v Slovenskej republike, podobne ako v susedných stredoeurópskych krajinách, prudko zvýšila dostupnosť a užívanie mäkkých aj tvrdých drog. Je to logický dôsledok:

1. Otvorenia hraníc, čo spôsobilo, že sme sa veľmi rýchlo stali tranzitnou krajinou pre tvrdé drogy pašované z Turecka a Blízkeho východu cez balkánske krajiny do západnej Európy;

2. dychtivého osvojovania západnej konzumnej kultúry mladistvými a s ňou aj myšlienky „rekreačného“ (príležitostného) užívania narkotík;

3. nepripravenosti celej spoločnosti čeliť drogovej invázii;

4. nedostatočná legislatíva umožňujúca represiu a podporujúca prevenciu, liberalizácia spoločnosti, nedostatočné vybavenie polície, colníc a pod.

Žiaľ, vo veľmi krátkom čase sa Slovensko stáva z tranzitnej krajiny krajinou cieľovou s prudkým vznikom drogovej epidémie predovšetkým v Bratislave. Jej charakteristickou črtou je, že preskakuje vývojové obdobie mäkkých drog a veľká časť drogovo závislých začína priamo i. v. heroínom s možnosťou prudkého šírenia AIDS. Okrem toho závislosť od heroínu začína u nás od 14 – 15 rokov, teda skôr ako na Západe. Tento nepriaznivý fenomén a jeho možné hrozivé následky vyžadujú účinné a komplexné opatrenia v oblasti:

a) prevencie (výchova v škole, v rodine, využitie masmédií a pod.);

b) diagnostiky a liečby v štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadeniach s primeraným technickým, priestorovým a personálnym vybavením;

c) resocializácie;

d) represie a pod.

Drogy sa stávajú nebezpečné predovšetkým pre deti a mladistvých, pretože:

1. Sú ľahkým terčom priekupníkov. Drogová mafia s cieľom „vytvárať“ ľudí závislých od drog rozdáva deťom rôzne sladkosti a žuvačky, ktoré obsahujú drogy. Tento spôsob šírenia drogovej závislosti sa vyskytuje aj u nás, pričom najčastejšími príležitosťami sú kontakty v priestoroch pred školou, diskotéky a koncerty. Ostatné epidemiologické prieskumy potvrdili, že v Bratislave až asi 25 % školopovinných

detí má nejakú skúsenosť s drogou, pričom najčastejšou príčinou prvého užívania drogy je zvedavosť, zlý príklad priateľov, psychické komplexy, pocit nudy a prázdnoty a narušené vzťahy v rodine.

2. Už plod počas gravidity a potom dojča pri výžive materským mliekom sú priamo ohrozené matkou závislou od drog. Nepriame ohrozenie dieťaťa však pretrváva aj v ďalších obdobiach jeho života, pretože závislosť od drog vedie k nefunkčnej rodine, ktorá nemôže zabezpečiť optimálny rast a vývoj detí.

Drogová epidémia v Bratislave je výzvou pre všetkých na nekompromisný boj. V ňom majú nezastupiteľné miesto pediatri – v prevencii, diagnostike, liečbe i resocializácii. Mali by stáť v čele všetkých protidrogových aktivít v úzkej spolupráci so štátnymi, občianskymi, charitatívnymi a inými organizáciami, pretože pôjde o dlhý, vyčerpávajúci boj s mnohými neúspechmi, stratami, ale aj víťazstvami a úsmevmi zachránených detí. Môžeme tak nadviazať na koncepciu húževnatého zápasu o mentálne zdravie, ktorú u nás vypracoval a zaviedol *profesor MUDr. Karol Matulay* – mimoriadna osobnosť slovenskej medicíny, ktorý písal históriu nielen psychiatrie a neurológie, ale aj pediatrie.

*Doc. MUDr. Tibor Šagát, CSc.
MUDr. Jozef Tuhársky*